

“De Nar”

Er was eens een koning die zijn koninkrijk regeerde met wijsheid en mededogen. Toen zijn laatste dagen naderden, vroeg iedereen zich af wie zijn opvolger zou worden. Om te voorkomen dat de troonpretendenten om de troon zouden strijden, schreef de koning de naam van zijn opvolger in een brief die pas na zijn dood geopend mocht worden.

Toen die dag aanbrak, rouwde het koninkrijk om zijn wijze en zorgzame leider. En toen keken alle ogen vol spanning toe hoe de premier de brief opende. Tot ieders verbazing had de koning de nar gekozen.

De nar? Iedereen in het koninkrijk dacht dat dit een grap moest zijn. Hoe kon een dwaas koning worden? Maar dat waren de instructies van de koning. En zo werd de nar voor het koninklijk hof gebracht, waar bedienden zijn narrenkostuum en -hoed vervingen door de mantel en kroon van de koning. Ze zetten hem op de koninklijke troon.

In het begin was de situatie ongemakkelijk – voor de nieuwe koning én voor zijn koninkrijk. Maar na verloop van tijd bleek het een briljante keuze te zijn geweest. De nar was net zo wijs, mededogend en scherpzinnig als de oude koning. Hij luisterde aandachtig naar iedereen – adviseurs, generaals, zelfs de gewone mensen – en behandelde iedereen die voor hem verscheen met respect en vriendelijkheid. Hij gebruikte zijn gaven om vrede en voorspoed in zijn koninkrijk te brengen. Tot ieders verbazing aan het hof ontpopte de nar zich tot een voortreffelijke heerser, en iedereen in het koninkrijk ging hem liefhebben en het mysterie accepteren dat deel uitmaakte van het leven van hun geliefde koning.

Zo nu en dan sloot hij zich een paar uur op in een afgelegen kamer in het paleis, waarvan alleen hij de sleutel had. Daarna keerde hij terug naar de troon en zijn plichten. De meeste mensen namen aan dat hij naar de kamer ging om na te denken, te mediteren of misschien te bidden.

Op een dag kwam een ambassadeur uit een ver land de koning bezoeken. Ze brachten vele uren samen door en de ambassadeur leerde de wijsheid en vriendelijkheid van de koning waarderen. Het was zeldzaam, dacht hij, dat een koning zo aandachtig luisterde als deze koning. Het was ongebruikelijk voor een koning om advies te vragen aan iedereen die voor hem verscheen. Het was opmerkelijk dat een koning zo diepgaand om zijn onderdanen gaf en zich zo hard inzette voor hun welzijn als deze koning deed.

Maar in tegenstelling tot de inwoners van het koninkrijk, kon de ambassadeur het mysterie niet loslaten. Hij wilde weten wat er in die afgesloten kamer verborgen zat dat hem zo'n wijze en vriendelijke koning maakte. Dus op een dag, toen de koning zich in zijn kamer terugtrok, volgde de ambassadeur hem stiekem. Toen de koning de deur op slot deed, hurkte de ambassadeur neer en gluurde door het sleutelgat, waarmee hij het grote geheim van de koning ontdekte.

In de beslotenheid van de kamer deed de koning zijn kroon en koninklijke gewaden af en trok het kostuum van een nar aan. Hij danste door de kamer, trok gekke gezichten en zong de dwaze narrenliedjes. Toen ging hij voor een grote spiegel staan en prevelde voor zichzelf: "Vergeet nooit wie je bent. Je mag er dan uitzien, klinken en je gedragen als de koning, maar je bent slechts de nar. Je bent slechts de nar die zich voordoet als de koning. Vergeet nooit wie je bent."

Nu begreep de ambassadeur alles: de goedheid en grootsheid van de koning kwamen voort uit zijn nederigheid. Dit deed de ambassadeur nog meer van de koning houden en hij zwoer bij zichzelf eeuwige trouw aan de koning, en beloofde het geheim van de koning altijd te bewaren.

In de loop der jaren werden de koning en de ambassadeur steeds hechter. Uiteindelijk bekende de ambassadeur wat hij had gezien, hoewel hij zwoer het aan niemand te vertellen. "Maar," zei de ambassadeur, "er is één ding dat ik nooit heb kunnen begrijpen: van alle mensen aan het hof die de oude koning had kunnen kiezen om hem op te volgen, waarom koos hij jou, de nar?" De koning glimlachte naar zijn vriend en antwoordde: "En wie denk je dat hij was voordat hij koning werd?"

Niemand weet precies waar dit verhaal vandaan komt. Ik (rabbijn David Ebstein) vond het in een verhalenbundel getiteld "Capturing the Moon", samengesteld door een gewaardeerde collega van mij en rabbijn Siegel, rabbijn Eddie Feinstein, van de legendarische synagoge Valley Beth Shalom (VBS) in Los Angeles, waar hij al meer dan 30 jaar werkzaam is.